

Univerzita Palackého
v Olomouci

Rozhodnutí, právní moc a vykonatelnost

**Diskusní fórum k návrhu věcného záměru civilního
řádu soudního**

A. Vykonatelnost rozsudku – pariční lhůta

Bod č. 280: Uloží-li soud v rozsudku povinnost k plnění, stanoví ke splnění povinnosti lhůtu patnácti dnů. V odůvodněných případech může soud stanovit lhůtu kratší nebo delší, případně vyslovit povinnost k plnění ve splátkách ...

Bod č. 281: Lhůty k plnění se počítají ode dne doručení rozsudku. Byl-li však podán opravný prostředek proti rozsudku, který není předběžně vykonatelný, počítá se lhůta k plnění od právní moci rozsudku.

X

§ 160 OSŘ: Uložil-li soud v rozsudku povinnost, je třeba ji splnit do tří dnů od právní moci rozsudku nebo, jde-li o vyklizení bytu, do patnácti dnů od právní moci rozsudku; soud může určit lhůtu delší nebo stanovit, že peněžité plnění se může stát ve splátkách....

→ odchylná délka pariční lhůty + odchylně stanovený počátek pariční lhůty

A. Vykonatelnost rozsudku – pariční lhůta

Vybrané důvody dle DZ k VZ:

- *Návrat k tradiční úpravě – rakouská úprava, německá úprava, § 152 odst. 1 OSŘ 1950*
- *Současná úprava fakticky umožňuje oddalovat splnění povinnosti i tomu, kdo nehodlá podat opravný prostředek*
- *Povinná osoba má ale přitom buď plnit, nebo podat opravný prostředek*
- *Právní moc a vykonatelnost mají spadat v jedno – jedině tak lze smysluplně konstruovat odkladný účinek opravného prostředku – odklad právní moci a vykonatelnosti*
- *Posílení právní jistoty*
- *Nevhodné, aby se povinnost odvíjela od okamžiku, o němž strana ani nebude vědět, kdy nastal*

A. Vykonatelnost rozsudku – pariční lhůta

Argumenty za zachování současné úpravy:

Je změna nezbytně nutná?

- Dlužník může i za současné úpravy splnit dříve nebo soud může rozhodnout o předběžné vykonatelnosti
- Praktické důvody – zvážení podání odvolání, konzultace – krátká doba pro plnění, rozhodne-li se nakonec odvolání nepodat
- Věcný záměr argumentuje oddalováním splnění povinnosti – fakticky však o pouhé tři dny
 - dle navrhované úpravy se ale naopak takto lhůta k plnění u usnesení (předběžně vykonatelná) prodlouží na 15 dní
- Jak řešit v případech, kdy soud stanoví lhůtu kratší? Bude vykonatelné a ještě poběží lhůta k podání opravného prostředku. Předběžná vykonatelnost?
- Prominutí zmeškání lhůty k podání opravného prostředku – vliv i na vykonatelnost rozhodnutí?
- Nyní obdobná úprava u platebního rozkazu – jiná situace

A. Vykonatelnost rozsudku – pariční lhůta

Odkazy:

- § 409 odst. 3 ČRS 113/1895: Lhůty tyto se počítají dnem následujícím po dni, kterého rozsudek nabyl právní moci.

E. Ott nijak tuto úpravu nezpochybňuje. Lhůty dotčené počínají běžeti teprve na zejtří po dnu tom, kdy nálezh nabyl právní moci (§409) Ott, Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního, s. 251.

X V. Hora: Lhůta určená k plnění počíná běžeti dnem po doručení rozsudku straně k plnění odsouzené. Ustanovení našeho § 409 III, že lhůta tato počíná se dnem po tom dni, kterého rozsudek nabyl právní moci, nelze bráti doslovně ve všech případech, poněvadž by tím lhůta k plněním doznala nemírného rozšíření, nýbrž slouží ho používati jenom pro ty případy, kde byl proti dotčenému rozsudku opravný prostředek podán. (Hora, Učebnice civilního práva procesního, str. 395, Hora, Československé civilní právo procesní II, str. 405)

- Lhůta k plnění od právní moci je ponechaná i v § 232 slovenského CSP

B. Obsah rozsudku – rozhodující stav

Bod č. 261: Pro rozsudek je rozhodující stav v době jeho vyhlášení

Bod č. 266: Rozsudek se vyhláší zpravidla hned po skončení ústního jednání; není-li to možné, soud k vyhlášení rozsudku odročí jednání nejdéle na dobu deseti dnů.

§ 154 OSŘ: (1) Pro rozsudek je rozhodující stav v době jeho vyhlášení.

§ 156 OSŘ: (2) Rozsudek se vyhláší zpravidla hned po skončení jednání, které rozsudku předcházelo; není-li to možné, soud k vyhlášení rozsudku odročí jednání nejdéle na dobu deseti kalendářních dnů.

B. Obsah rozsudku – rozhodující stav

DZ k VZ: Z hlediska časových mezí právní moci lze sice za přesnější považovat vymezení rozhodného okamžiku skončením posledního ústního jednání ve věci, je však zapotřebí si uvědomit, že vyhlášení rozsudku ne vždy předchází ústní jednání (např. u rozsudku pro vzdání se či pro uznání). Ke správnému výkladu ustanovení tak může dojít sama praxe i při zachování navrhovaného tradičního znění (viz rakouská zkušenost)

→ shodné znění, jiný výklad (v určitých případech)

B. Obsah rozsudku – rozhodující stav

Důvody navrhované změny (praktické problémy současné právní úpravy):

Doplnění rozhodných skutečností a důkazů v mezidobí mezi skončením jednání a vyhlášením rozhodnutí (např. zaplacení po skončení jednání, ne však pouze to!)

- nutno znovu otevřít dokazování

Usnesení o odročení jednání (a to i usnesení, jímž je jednání odročeno jen za účelem vyhlášení rozhodnutí podle § 156 odst. 2, věty první, části za středníkem, § 211 o.s.ř.), je usnesením, kterým se upravuje vedení řízení a soud jím proto není vázán (§ 170 odst. 2, § 211 o.s.ř.). Shledá-li tedy důvod pro takový postup, může i u jednání, u něhož původně hodlal jen vyhlásit rozhodnutí, provádět dokazování. Procesní práva účastníků nejsou zkrácena, jsou-li oni sami (jejich zástupci) přítomni u provádění důkazů a mají-li možnost vyjádřit se k nim (popř. vyjádřit se znovu na závěr ke skutkové i právní stránce věci). 26 Cdo 1196/2000

x

nutné doručování předvolání k takovému jednání, zásada kontradiktornosti, nové poučení dle § 119a

B. Obsah rozsudku – rozhodující stav

- *Zaplacení po jednání, ale v nalézacím řízení neuplatněno - ne zásadní problém ve sporném řízení, ale ve vykonávacím*

Nemožná žádná obrana - § 268 odst. 1 písm. g) po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku (opoziční námitka) Viz Dvořák, B. Právní moc civilních soudních rozhodnutí, Praha? C. H. Beck, 2008

X

Jde o procesní odpovědnost strany - Měla soudu tvrdit a prokázat. Stejně jako na jakémkoliv jednání předcházejícím, pokud by k zaplacení došlo dříve – není důvod pro možné uplatnění ve VR

K nutné změně právní úpravy nebo výkladu daného ustanovení ve VR by naopak muselo dojít za plánované změny – navýšení počtu

B. Obsah rozsudku – rozhodující stav

- *Zaplacení po jednání, kdy žalovaný zaplacení uplatní po skončení jednání a před vyhlášením rozhodnutí, soud ji ale nezohlední (např. dojde ve stejný den, jako bylo rozhodnutí vyhlášeno).*

Opět ani zde nejde zastavení výkonu ani žaloba na obnovu řízení. Lze však odvolání (§ 205 odst. 2 písm. d)) Prodloužení řízení.

Přitom pokud by byl tím rozhodným okamžikem skončení jednání, mohl by podat opoziční námitku. Viz Dvořák, B. Právní moc civilních soudních rozhodnutí, Praha? C. H. Beck, 2008

X

Není vhodnější řešení odvolání než VR, který bude následně zastaven?

- *Procesní poučení (nyní dle § 119a) by se mělo vztahovat na konkrétní procesní situaci, a nikoliv in eventum i k nejistým budoucím skutečnostem. Tím ztrácí poučení svůj účel a stává se pouhou formalitou. Viz Dvořák, B. Právní moc civilních soudních rozhodnutí, Praha? C. H. Beck, 2008*

B. Obsah rozsudku – rozhodující stav

Možnosti:

Není vhodné ponechat znění „rozhodující je stav k době vyhlášení rozhodnutí“, přitom ale vykládat tak, že je to k „okamžiku skončením posledního ústního jednání ve věci“

A) Jasně stanovit, že je rozhodný okamžik ke skončení posledního ústního jednání a tam, kde nebylo nařízeno, tak k vyhlášení rozhodnutí

- nutno však zohlednit i ve VR [nynější § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ] – možné navýšení počtu
- ostatní případy pak přes obnovu řízení
- zkoumání procesních podmínek – k okamžiku vydání rozhodnutí

B. Obsah rozsudku – rozhodující stav

A) Ponechat rozhodný stav k okamžiku vyhlášení rozhodnutí.

- Pro účastníky spravedlivější (obzvláště, pokud soudce nedodrží zákonem stanovenou desetidenní lhůtu) – vyhneme se vykonávacímu řízení
- Takových případů nebude mnoho
- Navíc s ohledem na navrhovanou úpravu koncentrace (zavinění strany + průtahy) může velice výrazně ovlivnit soud, pokud by mělo být účastníky zneužíváno za účelem prodloužení řízení.
- Soud by však musel postupovat tak, jak je naznačeno výše, že by měl dělat i za současné právní úpravy (kontradiktornost atd.).

C. Druhy rozsudků

Rozsudek pro zmeškání (body 255-259)

Nevyjádření se k žalobě žalovaného + zmeškání stranou přípravného roku + zmeškání stranou prvního ústního jednání

- Zmeškání přípravného roku nebo prvního ústního jednání

256. Soud rozhodne rozsudkem pro zmeškání podle bodu 255 také tehdy, zmešká-li strana řízení přípravný rok a protistrana vydání rozsudku pro zmeškání navrhne. Nekonali-li se výjimečně přípravný rok, platí to obdobně pro zmeškání prvního ústního jednání.

Na druhé straně vydání rozsudku pro zmeškání nebrání skutečnost, že strana, která zmeškala přípravný rok, předtím podala žalobu, resp. včasnou žalobní odpověď. Vychází se totiž z toho, že k tomu, aby se strana do sporu pustila (tzv. Streiteinlassung), je třeba nejen písemného procesního úkonu (žaloby, vyjádření k žalobě), ale též účasti u soudu (obvykle na přípravném roku).

- Soud rozhodne (s výjimkou nepravdivých tvrzení) – nepřihlíží se k dosavadní procesní aktivitě žalovaného. Důvody? Rozporu s dosavadní judikaturou.

C. Druhy rozsudků

259. Nedostavení se strany ústnímu jednání, jestliže se účastnila přípravného roku a projevila vůli vstoupit do sporu, neopravňuje protistranu k návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání.

Navrhované pravidlo je inspirováno § 399 rakouského ZPO; vyplývá z něj, že není možné tzv. částečné zmeškání, které znala původní úprava ČRS. Má se za to, že projev strany, že se bude uplatněnému nároku bránit, učiněný při přípravném roku (tzv. Streiteinlassung), vylučuje pozdější uplatnění zákonné skutkové domněnky, na níž je koncepce rozsudku pro zmeškání založena.

- Nevyplývá to už ze znění bodu 256?
- Přitom písemné vyjádření na žalobu nepostačuje. Viz odůvodnění bodu 256.

C. Druhy rozsudků

257. Proti usnesení o zamítnutí návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání není přípustná stížnost. To platí také pro zamítnutí návrhu na vydání rozsudku pro vzdání se nároku a pro uznání.

Není udržitelná současná praxe, kdy se o návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání v případě, že jej soud nevydá, nerozhoduje (srov. Drápal, L. – Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 1053). V kombinaci s tím, že judikatura jak Ústavního soudu (srov. III. ÚS 428/04, IV. ÚS 63/05), tak soudu Nejvyššího (srov. NS 33 Cdo 2979/2013) při výkladu § 153b odst. 1 OSŘ akcentuje tzv. materiální předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání, jež mají vyplývat z použití výrazu „může“, je výsledkem dnešního stavu nedostatečná ochrana žalobce v případech nevydání rozsudku pro zmeškání. Právě libovůli při posuzování naplnění předpokladů pro vydání rozsudku pro zmeškání má navrhovaná úprava zabránit; je v tom inspirována § 397 věta první rakouského ZPO. Nepřebírá se však § 397 věta druhá rakouského ZPO stanovící lhůtu pro rozhodnutí soudu, ani § 402 rakouského ZPO upravující výslovně důvody zamítnutí návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání.

– ochrana za navrhovaného stavu?